

„Nekřesej do kaše, křesej do troudu...“

200 let od narození Karla Havlíčka (1821–1856)

I.

„Není nyní větší nepřítel svobody než ten, kdo pracuje k revoluci a zamítá cestu reformy, na které my nyní podle našich okolností jediné můžeme dojít svého cíle. A cesta k revoluci jest to, když se ustavičně dráždí, podrážvá, nedůvěra zbuzuje, straší atd.“

(Národní noviny, č. 181, 9. 11. 1848, s. 711)

II.

Od prvních březnových dní roku 1848 existovaly v české společnosti zhruba dva politické tábory. Liberálové přivítali pád absolutismu a zavedení konstitučního režimu, prosazovali dále základní občanská práva i změny v státoprávním uspořádání monarchie. V jejich čele stáli František Palacký, František August Brauner a právě Karel Havlíček. Radikálové se od nich lišili jednak v prostředcích politické agitace, jednak v mnohem větším důrazu na sociální otázky. V jejich názorech se prolínaly prvky romantického anarchismu, prvních socialistických představ, lidovost i republikanismus, slovanství i kosmopolitismus. K této politické skupině patřili mj. Karel Sabina, Emanuel Arnold, Jan KnedlhansLiblínský, Petr Fastr či studentský vůdce Josef Václav Frič. Radikálové si získali značný vliv, protože dovedli organizovat lidové projevy a vynikli jako obratní žurnalisté. Nebyli ale pevnou organizovanou stranou, v době nečekaných zvrátů spíše více či méně úspěšně improvizovali. Havlíček se s radikály polemicky utkal několikrát. Konec pro radikální směr znamenalo odhalení májového spiknutí v květnu 1849 – následovalo jejich zatýkání, soudy, věznění.

III.

Karel Kosík (usp.), *Čeští radikální demokraté. Výbor politických statí*, Praha 1953; Karel Kosík, *Čeští radikální demokraté*, Praha 1958; Kristina Andělová, Jan Mareš, *Hledání české radikální demokracie: Karel Kosík a filozofie (českých) dějin*, Dějiny-teorie – kritika 11, 2014, č. 2, s. 183–211.

